

Boek over schaalprong in melkveesector toont naast verschillende manieren van bedrijfsontwikkeling ook de wens van kritische maatschappij

Anders groeien

Twintig specialisten uit de melkveesector werkten aan de totstandkoming van het boek 'Anders groeien'. Initiatiefnemer Paul Galama: 'Een geleidelijke groei is in veel gevallen niet meer de beste keus. Vaak is een schaalprong nodig om zowel economisch als arbeidstechnisch het bedrijf gezond te houden.'

tekst Jaap van der Knaap

Het proces van opschaling van de melkveehouderijbedrijven is niet te stoppen. Maar in Nederland zijn er wel veel maatschappelijke partijen die daar een mening over hebben. Hoe pas je grootschalige melkveehouderij toe in het Nederlandse landschap? Daar moet je als sector, maar ook als individueel bedrijf over nadenken.' Willem Rienks, projectleider landbouw en ruimtelijke ontwikkeling bij ROM 3D, schetst in het kort waarom hij samen met Paul Galama, onderzoeker Wageningen UR Livestock

Research, het initiatief nam om een boek te maken over schaalvergroting in de melkveehouderij. 'Maatschappelijke organisaties weten dat de marges in de melkveehouderij flinterdun zijn en dat opschaling van de bedrijven vaak noodzakelijk is om een boterham te verdienen', vervolgt Rienks. 'Maar de melkveehouderij is landschapsbepalend. Veel organisaties zien de koe in de wei als een deel van de identiteit van Nederland. De samenleving heeft iets met de melkveehouderijsector en wil meepraten over de

ontwikkeling ervan. Dat kan en mag je niet negeren.'

Grens familiebedrijf bereikt

Het boek 'Anders groeien', dat Rienks en Galama in samenwerking met CRV Uitgeverij maakten, gaat veel verder dan het zoeken naar mogelijkheden om bij schaalvergroting koeien in de wei te houden. Twintig specialisten uit de sector geven als gastauteurs onder meer hun visie op de trends in schaalvergroting, de gevolgen van toenemende bedrijfsomvang en de inpassing van grootschaligheid in het landschap. Bewust is ervoor gekozen om ook kritische maatschappelijke partijen te vragen naar hun visie op de ontwikkelingen van de sector. 'We wilden geen eenzijdig boek maken', aldus Paul Galama. 'Door kritische partijen aan het woord te laten over dierwelzijn, milieu en omgeving, ontstaat een goed beeld van de denkrichtingen van de maatschappij.' Volgens Galama is het nu een erg goed moment om het boek te publiceren. 'De

Paul Galama en Willem Rienks: 'Schaalprong is een kans'

sector staat op het punt de grens van familiebedrijf te ontgroeien. Een geleidelijke groei is in veel gevallen niet meer de beste keus. Dikwijls is een daadwerkelijke schaalprong nodig om zowel economisch als arbeidstechnisch het bedrijf gezond te houden. Zo'n schaalprong is voor de ondernemer vaak niet eenvoudig, omdat hij voor zo'n uitbreiding steeds meer rekening moet houden met landschap, milieu en zijn omgeving.' Het boek laat volgens Willem Rienks de vele mogelijkheden zien van schaalprong in de sector. 'Schaalprong is een kans. Wanneer je het mondiaal bekijkt, staat Nederland nog maar aan het begin. Echt grote bedrijven zie je vooral in het buitenland en door daarnaar te kijken kun je goede initiatieven vertalen naar Nederlandse omstandigheden.'

In het boek zijn daarom diverse praktijkverhalen uit het buitenland opgenomen die in woord en beeld diverse opmerkelijke initiatieven inzichtelijk maken. Rienks noemt als voorbeeld de centrale voercentra in Israël, waar meerdere bedrijven samenwerken via een gezamenlijke opslag en verwerking van voer. Ook noemt hij de samenwerking op het gebied van kaasafzet in Italië. 'De Nederlandse sector is vooral gericht op kostprijsbeheersing. Daaruit volgt veelal dat schaalvergroting de oplossing is. Dat klinkt logisch, omdat de kostprijs dat deel van de bedrijfsvoering is waar de veehouder grip op heeft. Maar we leven niet meer in een tijd dat een paar spantvakkens en een paar hectare ervoor zorgen dat een bedrijf bij de blijvers hoort. Een ander spoor is energie inzetten aan de opbrengstkant en op zoek gaan naar toegevoegde waarde voor je producten. Daarmee kom je tegemoet aan de maatschappij, maar het levert ook een economische bijdrage.'

Samenwerking is ook groeien

Paul Galama hoopt dat het boek 'Anders groeien' – dat niet alleen is bedoeld voor melkveehouders, maar vooral ook voor beleidsmakers – aanzet tot nadenken. 'Er staan diverse vormen van samenwerking in. Ook dat is schaalprong. Het vee hoeft niet per se op één locatie gehuisvest te zijn. Samenwerking tussen veehouders is niet altijd gemakkelijk, maar kan zowel

Het boek 'Anders groeien' is tot stand gekomen door een samenwerking tussen Wageningen UR Livestock Research, Rom 3D en CRV Uitgeverij. 'Anders groeien' is te bestellen door 24,95 euro (19,95 plus 5,00 euro verzendkosten) over te maken op 38.39.05.230 van CRV BV in Arnhem onder vermelding van 'Bestelling Anders groeien' en het adres waar u het boek naartoe wilt laten sturen.

➤ Voor meer informatie kunt u mailen naar paul.galama@wur.nl.

economisch als sociaal wel voordelen opleveren. In het boek noemen we de agroparken in Israël waar meerdere bedrijven op een gezamenlijke locatie werken. Dat is misschien niet honderd procent te kopiëren naar Nederlandse omstandigheden, maar je kunt er wel met een Nederlandse bril naar kijken en de goede zaken eruit halen.' Galama wijst erop dat het idee van voercentra uit Israël en de Amerikaanse transitie al worden toegepast in Nederland. 'In het boek is ook een voorbeeld van een grootschalig melkveebedrijf dat van melken en afkalven een attractie maakt. Daarvoor zie ik ook in Nederland kansen. Inspiratie opdoen, daar is het boek 'Anders groeien' voor bedoeld. |

